

Jadual Keempat Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1957: Intipati dan Kepentingannya kepada Kedah

The Fourth Schedule of the Federation of Malaya Agreement 1957: Its Essence and Importance to Kedah

^{*1,2}Wan Ahmad Fauzi Wan Husain

¹International Institute of Islamic Thought and Civilization (ISTAC-IIUM), 24, Persiaran Tuanku Syed Sirajuddin, Bukit Tunku, 50480 Kuala Lumpur, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Malaysia

²Faculty of Industrial Management (FIM), Universiti Malaysia Pahang Al-Sultan Abdullah, 26000, Pekan, Pahang, Malaysia

*Corresponding author. E-mail: wanfauzi@iium.edu.my

Article history:

Submission date: 3 July 2026

Received in revised form: 1 August 2026

Acceptance date: 30 September 2026

Available online: 20 October 2026

Keywords:

Jadual Keempat; Triti 1869; Perkara 167; Kedah; Jurisprudens Watan; Fourth Schedule; Treaty of 1869; Article 167; Kedah; Fiqh Al-Watan

Funding:

Part of the archival research underlying this article was conducted under the appointment of Messrs. Zainuddin & Associates on behalf of the Kedah State Government.

Competing interest:

Part of the archival research underlying this article was conducted under the appointment of Messrs. Zainuddin & Associates on behalf of the Kedah State Government. The views expressed in this article are the independent views of the writer and are not subject to instructions from any party.

Cite as:

Wan Ahmad Fauzi Wan Husain. (2026). Jadual Keempat Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1957: Intipati dan kepentingannya kepada Kedah. *Law, Policy, and Social Science*, 5(1), 158-169. <https://doi.org/10.55265/lpsjournal.v5i1.155>

© The Author(s) (2026). Published by Intelligentia Resources. This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution Non-Commercial License \(CC-BY-NC 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits non-commercial re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited. For commercial re-use, please contact [IR Publisher](mailto:IR@intelligentiaresources.com).

ABSTRACT

The Fourth Schedule of the Federation of Malaya Agreement 1957 is the only provision of that Agreement that names and preserves a Malay State treaty, namely the Treaty of 6 May 1869 relating to Kedah. This article examines the Schedule's conditions and legal effects, including the essence of the 1869 Treaty, to determine the true position of Kedah's rights and interests under Article 167 of the Federal Constitution. It applies Watanic Jurisprudence to the Kedah treaties, the 1957 Agreement and its drafting record. The Schedule is found to contain five conditions that continue, rather than end, the obligations under Articles II and III of the Treaty. The essence of the Treaty is conditional possession and administration in return for continuing payment, not a cession of allodial title of the territory. Consequently, the treaty obligations passed to the Federation and the State of Penang, Kedah acquired direct standing as a party to the 1957 Agreement, and Article 167(7) stands as a continuing constitutional obligation. "The like annual payments" means payments of a similar kind, not the same amount; the quantum has remained undetermined since 31 August 1957. This article concludes that the Fourth Schedule is the constitutional source of Kedah's subsisting rights, and compliance remains enforceable.

ABSTRAK

Jadual Keempat Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1957 ialah satu-satunya peruntukan Perjanjian yang menamakan dan memelihara sebuah triti Negeri Melayu, iaitu Triti 6 Mei 1869 berkenaan Kedah. Artikel ini menganalisis syarat dan kesan perundangan Jadual tersebut, termasuk intipati Triti 1869, bagi menentukan kedudukan sebenar hak dan kepentingan Kedah di bawah Perkara 167 Perlembagaan Persekutuan. Kajian ini menggunakan metodologi Jurisprudens Watan terhadap teks triti Kedah, Perjanjian 1957 dan rekod penggubalannya. Dapatan menunjukkan bahawa Jadual Keempat mengandungi lima syarat yang meneruskan, bukan menamatkan, obligasi Perkara II dan III Triti 1869. Intipati triti itu ialah pegangan dan pentadbiran bersyarat atas bayaran berterusan, bukan penyerahan hak milik kekal kewilayahan. Kesannya, obligasi triti beralih penanggung kepada Persekutuan dan Negeri Pulau Pinang, Kedah memperoleh kedudukan langsung sebagai pihak kepada Perjanjian 1957, dan Perkara 167(7) berdiri sebagai obligasi perlembagaan yang berterusan. Frasa *"the like annual payments"* merujuk kepada bayaran daripada jenis yang serupa, bukan jumlah yang sama; kuantumnya belum ditentukan sejak 31 Ogos 1957. Artikel ini merumuskan bahawa Jadual Keempat ialah punca perlembagaan bagi hak Kedah yang masih hidup dan boleh dituntut pematuhannya.

Pengenalan

Setiap tahun, Kerajaan Persekutuan membuat bayaran kepada Kedah berkenaan dengan Pulau Pinang dan Seberang Perai. Bayaran itu lazimnya dirujuk kepada Perkara 167(7) Perlembagaan Persekutuan dan dianggap sebagai baki sejarah yang tidak membawa apa-apa akibat perundangan. Tanggapan itu mengabaikan punca sebenar peruntukan tersebut. Perkara 167(7) tidak berdiri sendiri; ia ialah kaedah pelaksanaan bagi Jadual Keempat Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1957, iaitu jadual yang menamakan Triti 6 Mei 1869 dan menetapkan obligasinya selepas kemerdekaan. Kemerdekaan di sini, menurut Akta Kemerdekaan Tanah Melayu 1957 yang diluluskan oleh Parlimen Britain (Federation of Malaya Independence Act 1957), bermaksud hari penubuhan Persekutuan Tanah Melayu yang merdeka dalam Komanwel.

Jadual Keempat pendek, tetapi kedudukannya istimewa. Perjanjian 1957 memansuhkan semua perjanjian terdahulu antara Ratu dengan Raja-Raja Melayu, kecuali yang dipelihara di bawah Jadual itu dan peruntukan mengenai pelupusan wilayah. Daripada semua perjanjian dengan sembilan Raja Melayu, hanya satu triti yang dinamakan untuk dipelihara, dan triti itu berkenaan Kedah (Colonial Office, 1957, f. 98). Sesuatu yang dipelihara secara nyata oleh penggubal tidak wajar dibaca sebagai tidak bermakna.

Objektif artikel ini ialah untuk memeriksa syarat dan kesan perundangan Jadual Keempat Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1957 secara mendalam, termasuk intipati Triti 1869, bagi menentukan kedudukan sebenar hak dan kepentingan Kedah di bawah Perkara 167 Perlembagaan. Tiga soalan dijawab. Apakah syarat yang terkandung dalam Jadual Keempat? Apakah intipati Triti 1869 yang dibawa masuk oleh Jadual itu? Dan apakah kesannya terhadap hak Kedah di bawah Perkara 167? Artikel ini tidak mempersoalkan kedudukan Pulau Pinang sebagai sebuah Negeri; yang diperiksa ialah syarat yang mengiringi kedudukan itu.

Metodologi

Kajian ini bersifat doktrinal dan sejarah perundangan, dengan Jurisprudens Watan sebagai kaedah tafsiran. Jurisprudens Watan menganalisis dokumen perundangan dan sumber kedaulatan dengan bersandar pada konteks sejarah perundangan tempatan serta peruntukan undang-undang semasa (Wan Ahmad Fauzi Wan Husain, 2017, 2018, 2021a, 2021b, 2022). Titik mulanya ialah kedudukan Raja Melayu sebagai pihak berdaulat yang berkuasa mengikat negerinya menurut adat. Rekod pentadbiran British dirujuk sebagai bukti fakta dan kronologi, bukan sebagai ukuran tafsiran tunggal (Wan Ahmad Fauzi Wan Husain, 2024).

Lima langkah analisis (Wan Ahmad Fauzi Wan Husain, 2026a, hlm. 212–213) diterapkan pada Jadual Keempat seperti berikut. Pertama, sumber kedaulatan dikenal pasti: siapakah pihak yang memberi dalam triti Kedah, dan apakah yang diberikan oleh pihak yang memasuki triti itu? Kedua, istilah teras, iaitu *possession*, *grant*, *obligations* dan *the like*, ditafsirkan mengikut makna bahasa dan sejarah penggunaannya. Ketiga, tindakan Raja-Raja dalam rundingan 1956–1957 dibaca melalui prinsip amanah dan syura. Keempat, minit dan surat-menyurat British diuji berdasarkan tafsiran tersebut. Kelima, Jadual Keempat dibaca bersama Fasal 5 Perjanjian serta Perkara 166, 167 dan 181 Perlembagaan sebagai satu kesatuan (*architecture*).

Empat prinsip perundangan menjadi instrumen kajian iaitu (Wan Ahmad Fauzi Wan Husain, 2026a, hlm. 214): obligasi triti mengikat (*pacta sunt servanda*); hanya pihak kepada sesuatu perjanjian boleh menguatkuasakan atau menamatkannya; ketidakpatuhan menjejaskan tindakan pihak yang ingkar, bukan terma perjanjian; dan budi bicara untuk tidak menguatkuasakan sesuatu hak mencerminkan kebijaksanaan tempatan, bukan pelepasan hak.

Teks triti dirujuk daripada himpunan Allen *et al.* (1981), Teks Perjanjian 1957 dan rekod penggubalannya dirujuk daripada fail Colonial Office dan Dominions Office di The National Archives, Kew, yang disenaraikan dalam bahagian Rujukan. Kajian ini terbatas kepada beberapa had yang perlu dinyatakan. Tiada keputusan mahkamah yang pernah menimbang kesan Jadual Keempat. Naskhah Jawi Triti 1869 belum diteliti dalam kajian ini. Kajian ini juga tidak mencadangkan angka kuantum; ia hanya menunjukkan bahawa kuantum itu perkara yang perlu dinilai dan dipersetujui oleh pihak-pihak.

Kedudukan Jadual Keempat dalam Perjanjian 1957

Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1957 ditandatangani pada 5 Ogos 1957 oleh Pesuruhjaya Tinggi bagi pihak Ratu dan oleh Raja-Raja Melayu; Sultan Badlishah memeterainya bagi Kedah (Federation of Malaya Agreement, 1957, hlm. 163). Perlembagaan Persekutuan ialah Jadual Pertama kepada Perjanjian itu, dan peruntukan mengenai Triti 1869 ialah Jadual Keempat. Kedua-duanya terma instrumen yang sama, dan Sultan Kedah ialah pihak kepadanya.

Pintu masuk kepada Jadual Keempat ialah Fasal 5. Fasal tersebut memansuhkan Perjanjian Persekutuan 1948 dan semua perjanjian lain yang wujud antara Ratu dengan pihak-pihak lain kepada Perjanjian itu, tetapi pemansuhan tersebut dibuat "*Subject to the provisions of the said Federal Constitution and to the Fourth Schedule to this Agreement*". Fasal yang sama ditutup dengan pengecualian kedua: "*nothing in this Clause shall affect any provision in any agreement by which provision any disposition of territory was made*" (Federation of Malaya Agreement, 1957, hlm. 3–4).

Dua perkara terzahir daripada susunan tersebut iaitu yang pertama, Perlembagaan dan Jadual Keempat disebut seiring; tiada satu pun diletakkan di bawah yang lain. Kedua, Triti 1869 dikeluarkan daripada pemansuhan am melalui dua jalur serentak, iaitu sebagai triti yang dinamakan oleh Jadual Keempat dan sebagai perjanjian yang mengandungi pelupusan wilayah.

Niat itu direkodkan oleh penggubalnya. Pada 28 Jun 1957, H. Steel daripada Bahagian Undang-Undang Colonial Office menerangkan bahawa fasal pemansuhan itu berkuat kuasa "*subject to the Fourth Schedule which deals with a particular treaty affecting Kedah*", dan bahawa tiada perjanjian lain "*which should be expressly saved*" (Colonial Office, 1957, f. 98). Bahasa yang dipakai ialah bahasa pemeliharaan, iaitu perlindungan yang perlu diberikan kepada status wilayah Pulau Pinang dan Seberang Perai di bawah Triti 1869.

Syarat Jadual Keempat

Jadual Keempat terpakai "*in respect of the Treaty made on the sixth day of May, eighteen hundred and sixty-nine, between Her Majesty of the one part and the King of Siam of the other part relative to the State of Kedah*". Perenggan (a) memperuntukkan bahawa semua obligasi di bawah Perkara II triti itu hendaklah, pada dan selepas 31 Ogos 1957, "*be discharged as is provided in Article 167*" Perlembagaan. Manakala Perenggan (b) memperuntukkan bahawa obligasi Ratu di bawah Perkara III ialah obligasi "*in respect of Her Government of the Settlement of Penang*", dan hendaklah ditunaikan menurut Perkara 167 juga (Federation of Malaya Agreement, 1957, hlm. 155).

Daripada teks itu, lima syarat boleh dikenal pasti dan Jadual 1 merumuskannya seperti berikut:

Syarat	Teks	Maksud
1. Pemakaian	<i>"in respect of the Treaty made on the sixth day of May, eighteen hundred and sixty-nine ... relative to the State of Kedah"</i>	Khusus bagi Triti 1869 berkenaan Kedah
2. Penerusan	<i>"all obligations under Article II"</i>	Keseluruhan obligasi diteruskan, bukan sejumlah wang sahaja
3. Pencirian	Obligasi Perkara III ialah obligasi " <i>in respect of Her Government of the Settlement of Penang</i> "	Obligasi terikat kepada pihak yang mentadbir Pulau Pinang
4. Pelaksanaan	<i>"be discharged as is provided in Article 167"</i>	Cara penunaian ditentukan oleh Perkara 167 Perlembagaan
5. Masa	Pada dan selepas 31 Ogos 1957	Obligasi berterusan tanpa tarikh tamat

Jadual 1: Syarat Jadual Keempat Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1957 adaptasi daripada Federation of Malaya Agreement (1957, hlm. 155)

Syarat pertama menentukan skop: Jadual itu khusus bagi satu triti, dan triti itu disifatkan sebagai "*relative to the State of Kedah*". Syarat kedua ialah terasnya. Perkataan yang dipilih ialah "*all obligations under Article II*", bukan "*the payment*" atau sejumlah wang tertentu; yang diteruskan ialah keseluruhan obligasi berserta asasnyanya. Syarat ketiga mencirikan obligasi Perkara III sebagai obligasi kerajaan yang mentadbir Pulau Pinang, iaitu obligasi yang melekat pada pentadbiran wilayah dan bukan pada peribadi Ratu. Syarat keempat menetapkan bahawa cara penunaianya ditentukan oleh

Perkara 167. Syarat kelima ialah syarat masa: obligasi itu berjalan “pada dan selepas” Hari Merdeka, tanpa tarikh tamat.

Kelima-lima syarat itu bersifat positif. Jadual Keempat tidak menyatakan bahawa obligasi Ratu dilepaskan dan urusan itu selesai begitu sahaja; ia menyatakan bahawa obligasi itu hendaklah ditunaikan mengikut Perkara 167 Jadual Kedua, iaitu Perlembagaan Persekutuan. Ia juga tidak menyebut sebarang angka balasan.

Intipati Triti 1869

Jadual Keempat tidak mencipta hak baharu. Ia menunjuk kepada Triti 1869 dan membawa obligasinya ke hadapan. Kedudukan dan sifat hak Kedah dengan itu mesti dicari dalam triti itu sendiri.

Empat peruntukan

Triti 6 Mei 1869 dibuat sebagai ganti kepada triti terdahulu (Allen et al., 1981, hlm. 152). Perkara I memperuntukkan bahawa triti lama “*shall cease and determine, except so far as they grant to Her Majesty the territories referred to therein*”. Perkara II memperuntukkan:

The Governor of the British Colony of the Straits Settlements shall pay annually to His Highness the Iang de per Tuan of Quedah, ten thousand dollars, as long as Her Britannic Majesty shall continue in possession of Pulo Penang and the country on the opposite coast hereafter mentioned.

Perkara III menetapkan sempadan di tanah besar, mewajibkan pihak berkuasa British menghormati makam diraja di Kota Perai dan menganggapnya “*still the property of His Highness the Iang de per Tuan of Quedah, but subject nevertheless to British jurisdiction in other respects*” iaitu syarat pentadbiran makam diraja tidak melucutkan hak wilayah atau tanah milik Kesultanan Kedah., serta memastikan Sungai Muda sentiasa bebas dilayari (Allen et al., 1981, hlm. 153). Perkara IV mengenakan sekatan bersama di kedua-dua belah sempadan dan membahagikan kos tiang sempadan antara kedua-dua pihak.

Pegangan, bukan penyerahan

Tiga ciri membentuk intipati triti ini. Pertama, bayaran di bawah Perkara II bukan harga sekali bayar. Ia tahunan, dan tempohnya diikat pada *possession* (pegangan), bukan pada *ownership* (pemilikan) atau *sovereignty* (kedaulatan penuh). Balasan yang berterusan selagi pegangan berterusan ialah sifat sebuah pegangan bersyarat.

Kedua, Perkara III memisahkan milik daripada bidang kuasa. Makam diraja kekal milik Yang di-Pertuan Kedah walaupun terletak di bawah bidang kuasa British. Triti itu sendiri mengiktiraf bahawa pentadbiran oleh satu pihak boleh wujud serentak dengan hak milik pihak yang lain.

Ketiga, Perkara I hanya memelihara triti lama setakat triti itu memberikan wilayah. Bagi pulau, tiada perkataan pemberian untuk dipelihara. Triti 1791 hanya menetapkan bayaran *"for as long as the English shall continue in possession of Pulo Penang"* iaitu terdapat dua kedudukan yang berbeza antara pulau dan Seberang Perai di bawah Triti 1791 dan 1800, tetapi kedua-dua wilayah itu menjadi pegangan Inggeris selagi mereka mendudukinya (Allen *et al.*, 1981, hlm. 134–135), dan draf 1785–1786 yang sering disangka triti penyerahan disifatkan oleh penyuntingnya sebagai *"the Sultan of Kedah's conditions for the leasing of Penang, set out in treaty form but never signed"* yang bermaksud kewujudan Triti 1786 hanya satu draf perbincangan, bukan satu perjanjian (Allen *et al.*, 1981, hlm. 130). Bagi Seberang Perai, Triti 1800 memang menggunakan perkataan *"for ever"* bagi jalur pantai selebar enam puluh relung, tetapi triti yang sama mengikat bayaran pada pegangan berterusan ke atas pantai itu juga (Allen *et al.*, 1981, hlm. 136–138).

Pengajaran daripada Triti 1868

Perbandingan dengan Triti 21 Mac 1868, yang tidak diluluskan, menjelaskan lagi intipati itu. Dalam triti tersebut, Raja Siam *"agrees to give to Her Britannic Majesty for ever"* iaitu sebagai pihak yang menyerahkan selama-lamanya wilayah tanah besar bertentangan Pulau Pinang, dan Sultan Kedah hanya menandatangani *"in token of his consent thereto"*. Ini memberi maksud Raja Siam menyerahkan wilayah yang bukan miliknya di bawah triti 1868, maka ini menjadi asas Triti 1868 digantikan (Allen *et al.*, 1981, hlm. 149–151; Foreign Office, 1868). Triti 1869 mengubah kedua-duanya. Pihak yang bersetuju dalam peruntukan pemajakan wilayah ialah *"His Highness the Yang di-Pertuan of Kedah"* iaitu kuasa berdaulat dan pemilik sebenar wilayah tersebut dan perkataan *"give ... for ever"* digugurkan. Apa yang tinggal ialah pegangan atas bayaran tahunan.

Intipati Triti 1869 dengan itu boleh dirumuskan dalam satu ayat: British memperoleh hak pegangan dan pentadbiran tertakluk kepada bayaran berterusan, manakala hak milik asal (*allodial title*) dan kedaulatan berbaki kekal pada Kesultanan Kedah (Wan Ahmad Fauzi Wan Husain, 2026c). Inilah yang dibawa masuk ke dalam Perjanjian 1957 oleh Jadual Keempat.

Kesan Perundangan Jadual Keempat

Obligasi diteruskan dengan penanggung baharu

Kesan pertama ialah penerusan. Triti 1869 tidak dipadamkan oleh kemerdekaan; obligasinya dibawa ke hadapan dan diberi penanggung baharu. Obligasi bayaran di bawah Perkara II diletakkan pada Persekutuan melalui Perkara 167(7). Obligasi Perkara III, iaitu makam diraja di Kota Perai dan kebebasan pelayaran Sungai Muda, diletakkan pada Negeri Pulau Pinang melalui Perkara 167(2)(a), yang memindahkan hak, liabiliti dan obligasi Ratu *"in respect of the government of Malacca or the government of Penang"* kepada Negeri berkenaan (Federation of Malaya Agreement, 1957, hlm. 87–89). Fasal itu mencapai kesannya pada Hari Merdeka dan kemudiannya dimansuhkan bersama peruntukan peralihan yang lain (lihat seterusnya); pemansuhan itu tidak membatalkan pemindahan obligasi yang telah berlaku.

Kedah memperoleh kedudukan langsung

Kesan kedua menyentuh soal pihak. Jadual Keempat menyifatkan Triti 1869 sebagai triti antara Ratu dengan Raja Siam. Bacaan literal akan menyimpulkan bahawa Kedah bukan pihak dan tidak boleh menuntut. Kesimpulan itu tidak dapat dipertahankan. Jadual Keempat ialah terma Perjanjian 1957, dan Sultan Kedah ialah pihak yang memeterai Perjanjian itu. Kedah dengan itu boleh bersandar terus pada Jadual Keempat tanpa perlu membahaskan siapa pihak formal kepada Triti 1869. Raja-Raja sendiri memahami kedudukan itu: memorandum Penyimpan Mohor Besar bertarikh 22 September 1956 merujuk kepada obligasi triti "*as existing between Himself and Her Majesty*", iaitu antara Sultan Kedah dengan Ratu (Colonial Office, 1956, f. 29, perenggan 4).

Obligasi berterusan selepas pegangan Ratu berakhir

Kesan ketiga ialah yang paling penting iaitu Perkara II mengikat bayaran pada keadaan Ratu "*continue in possession*" yang bermaksud hak, kewajipan dan liabiliti baginda akan wujud jika pegangan ke atas wilayah Pulau Pinang masih berterusan. Pada 31 Ogos 1957, pegangan Ratu berakhir. Jika bayaran itu sekadar harga pegangan British, obligasinya sepatutnya tamat pada hari yang sama. Penggubal memilih sebaliknya: obligasi itu diteruskan maka ia menunjukkan British tidak memiliki hak kekal dan mutlak.

Pilihan itu hanya koheren dengan satu bacaan. Setiausaha Negara bagi Tanah Jajahan sendiri memberitahu Dewan Rakyat British bahawa "*Our power and jurisdiction were acquired by treaty and must be ended by treaty*" (Lennox-Boyd, 1957, kol. 635). Kuasa yang diperoleh melalui triti, apabila ditamatkan, kembali kepada sumbernya, iaitu Kesultanan Kedah sebagai pemegang kedaulatan berbaki. Kedah, sebagai pihak kepada Perjanjian 1957, bersetuju supaya pentadbiran wilayah itu diletakkan semula pada Persekutuan dan Negeri Pulau Pinang, dan balasan bagi peletakan semula itu ialah bayaran yang dikehendaki oleh Perkara 167(7). Perkara 167(7) dengan itu bukan sumber pemindahan hak; ia pengakuan obligasi yang berterusan (Wan Ahmad Fauzi Wan Husain, 2026b).

Dokumen peletakan semula itu sendiri belum dibuat. Perkara 166(2), yang meletakkan hak tanah di Pulau Pinang pada Negeri itu, tidak memadai untuk tujuan tersebut kerana ia hanya memindahkan apa yang "*immediately before Merdeka Day was vested in Her Majesty*" iaitu hak yang masih berbaki apabila pegangan wilayah Pulau Pinang berakhir, dan ini tidak akan berlaku apabila pegangan itu ditamatkan melalui Akta Kemerdekaan Persekutuan Tanah Melayu 1957.. (Federation of Malaya Agreement, 1957, hlm. 87), dan Ratu tidak boleh memberi lebih daripada apa yang dipegangnya (Wan Ahmad Fauzi Wan Husain, 2026b, 2026c).

Obligasi perlembagaan, bukan peruntukan peralihan

Kesan keempat ialah sifat kekalnya. Fasal (1) hingga (5) Perkara 167, yang bersifat peralihan, kini dimansuhkan oleh Perlembagaan Persekutuan (Pindaan) Akta 1963 (Akta 25/1963); Fasal (7), bersama Fasal (6), tidak lagi wujud (Perlembagaan Persekutuan, 2020, Perkara 167). Ia terus berdiri dalam teks Perlembagaan sebagai obligasi yang berterusan, selaras dengan syarat masa dalam Jadual Keempat yang tidak menetapkan tarikh tamat.

Untuk siapa Jadual Keempat dibuat

Kesan kelima terzahir apabila ditanya siapa yang mendapat manfaat. Kedudukan Pulau Pinang sebagai Negeri sudah lengkap diperuntukkan oleh Perkara 1 dan 2 Perlembagaan serta Perlembagaan Negeri itu sendiri; tiada satu pun daripadanya memerlukan Triti 1869 yang dinamakan. Jadual Keempat dan Perkara 167(7) pula tidak memberi apa-apa kepada Persekutuan atau Pulau Pinang. Sebaliknya, kedua-duanya dibebankan: Persekutuan dengan bayaran tahunan, dan Pulau Pinang dengan obligasi Perkara III. Prinsip tafsiran bahawa setiap peruntukan mesti diberi kesan menghendaki Jadual Keempat dibaca sebagai mempunyai tujuan, dan satu-satunya pihak yang berkepentingan dalam tujuan itu ialah Kedah.

Kedudukan Sebenar Hak Kedah di Bawah Perkara 167

Hak terhadap bayaran daripada jenis yang serupa

Perkara 167(7) memperuntukkan:

The Federation shall make the like annual payments as fell to be made before Merdeka Day under Article II of the Treaty made on the sixth day of May, eighteen hundred and sixty-nine.

(Federation of Malaya Agreement, 1957, hlm. 87–89)

Peruntukan itu tidak berbunyi “*the same payments*” atau “*the sum of ten thousand dollars*” iaitu jumlah bayaran di bawah Triti 1869, sebaliknya mensyaratkan bayaran baharu kerana berlaku perubahan pihak di bawah Jadual Keempat. Dalam bahasa penggubalan undang-undang, *like* menunjukkan jenis dan sifat yang serupa, bukan persamaan angka. Bayaran yang *like* ialah balasan tahunan bagi pegangan Pulau Pinang dan Seberang Perai, dinilai berdasarkan perkara yang diambil kira ketika angka asal ditetapkan.

Bacaan itu disokong oleh tiga perkara. Jadual Keempat tidak menyebut angka dan merujuk kepada “*all obligations*”, iaitu lebih luas daripada sejumlah wang yang tetap. Angka sepuluh ribu itu bukan terma 1957; ia berbangkit daripada Triti 1869, yang mengambilnya pula daripada Triti 1800. Dan sejarah menunjukkan kuantum itu dirundingkan setiap kali keadaan pegangan berubah: draf 1785–1786 menuntut tiga puluh ribu dolar Sepanyol setahun, Triti 1791 menetapkan enam ribu, dan Triti 1800 menaikkannya kepada sepuluh ribu apabila Seberang Perai ditambah (Allen *et al.*, 1981, hlm. 131–136).

Pada 1957 berlaku perubahan yang paling besar, iaitu pegangan Ratu berakhir dan pentadbiran beralih kepada Persekutuan dan Negeri Pulau Pinang, tetapi kuantum tidak dirundingkan. Bayaran yang dibuat setakat ini ialah bayaran pada kadar Triti 1869. Bayaran menurut Jadual Keempat dan Perkara 167(7) belum ditentukan, kerana rundingan dan perjanjian yang dikehendaki belum dibuat. Tambahan bayaran oleh Kerajaan Persekutuan pada 2018, yang dibuat sebagai sumbangan khas, telah diujahkan sebagai pengakuan tersirat bahawa kuantum itu belum diselesaikan (Wan Ahmad Fauzi Wan Husain, 2026d).

Perlembagaan tidak kekurangan saluran untuk menyelesaikannya. Selain mekanisme kewangan antara Persekutuan dengan Negeri, Perkara 157 membenarkan perkiraan dibuat antara mana-mana dua Negeri bagi pelaksanaan apa-apa fungsi oleh pihak berkuasa sebuah Negeri bagi pihak-pihak berkuasa Negeri yang lain, dan perkiraan itu boleh memperuntukkan pembayaran berkenaan kos yang ditanggung di bawahnya (Perlembagaan Persekutuan, 2020, Perkara 157). Saluran ini terhad kepada pelaksanaan fungsi dan kos berkaitan; bagi kuantum di bawah Perkara 167(7), saluran utama kekal rundingan antara Persekutuan dengan Negeri. Saluran yang sesuai bergantung pada justifikasi yang dikemukakan dan dirundingkan oleh pihak-pihak.

Hak di bawah Perkara III

Hak Kedah tidak terhad kepada wang. Melalui perenggan (b) Jadual Keempat dan Perkara 167(2)(a), Negeri Pulau Pinang menanggung obligasi untuk menghormati makam diraja di Kota Perai sebagai milik Sultan Kedah dan memastikan Sungai Muda bebas untuk dilayari. Obligasi ini jarang disebut, tetapi ia merupakan bukti paling jelas bahawa Jadual Keempat memelihara hubungan berterusan antara dua negeri, bukan sekadar satu pindahan wang.

Siapa yang memegang, dialah yang membayar

Prinsip yang menyatukan semua instrumen ini mudah. Pada 1791 dan 1800 pembayarannya ialah Syarikat Inggeris, pada 1869 *“the Governor of the British Colony of the Straits Settlements”* iaitu pihak yang memegang wilayah tersebut..., dan sejak 1957 Persekutuan dan Negeri Pulau Pinang. Pembayar sentiasa mengikut pemegang. Obligasi itu melekat pada pegangan dan pentadbiran wilayah, bukan pada identiti British, dan sebab itulah ia tidak gugur apabila British berundur, kerana siapa yang memegang, dialah yang membayar.

Kedudukan sebenar hak Kedah di bawah Perkara 167 dengan itu ada tiga bahagian: hak terhadap bayaran tahunan daripada jenis yang serupa, dengan kuantum yang masih perlu dinilai dan dipersetujui; hak terhadap pematuhan obligasi Perkara III oleh Negeri Pulau Pinang; dan, di sebalik kedua-duanya, pengiktirafan bahawa pegangan ke atas wilayah itu masih bersandar pada triti asal yang memelihara sifat asal wilayah tersebut sebagai wilayah milik Kesultanan Kedah (Wan Ahmad Fauzi Wan Husain, 2026c).

Perbincangan dari Sudut Jurisprudens Watan

Mengapakah bacaan di atas berbeza daripada tanggapan lazim bahawa Perkara 167(7) hanyalah baki sejarah? Perbezaannya terletak pada titik mula tafsiran.

Bacaan yang bermula daripada kaca mata pentadbiran kolonial melihat Pulau Pinang sebagai wilayah Mahkota British yang diserahkan, dan bayaran tahunan sebagai pencen politik. Dalam bacaan itu, Jadual Keempat hanyalah urusan pemindahan liabiliti kewangan. Jurisprudens Watan bermula daripada soalan yang lain: siapakah sumber hak? Dalam setiap triti yang berkuat kuasa, pihak yang memberi ialah Yang di-Pertuan Kedah, yang bertindak sebagai Raja berdaulat menurut adat negerinya. Hak British bersifat terbitan dan tidak boleh melebihi apa yang diberi. Apabila pemegang terbitan itu berundur, soalan tentang sumber hak timbul semula dengan sendirinya, dan Jadual Keempat ialah jawapan penggubal kepadanya.

Kedua, kaedah ini menuntut istilah ditafsir mengikut makna dan sejarah penggunaannya. Versi Inggeris triti Kedah ialah terjemahan; Triti 1791 ditutup dengan catatan "*A true translation*" iaitu terjemahan sebenar daripada teks asal.. dan Triti 1800 dicatat sebagai "*Revised from the original*" yang bermaksud semakan atau pindaan terhadap perjanjian asal... (Allen *et al.*, 1981, hlm. 135, 138). Naskhah asal Triti 1869 pula wujud dalam bahasa Melayu bertulisan Jawi di samping bahasa Inggeris (Allen *et al.*, 1981, hlm. 155). Perkataan "*ceded*" dan "*Dominions*" yang bermaksud serah dan penguasaan dalam versi Inggeris dengan itu mencerminkan pendirian sebelah pihak kerana tidak ada keterangan yang mengabsahkan pelepasan hak mutlak Kesultanan Kedah kepada British berhubung dengan wilayah pulau dan Seberang Perai; ia tidak mengubah isi yang dipersetujui, iaitu pegangan atas bayaran. Inilah fungsi konsep *Fiqh al-Watan* dalam kajian ini: pandang dunia dan naratif tempatan dijadikan konteks bagi memahami apa yang sebenarnya dimaksudkan oleh pihak yang memberi. Tafsiran tersebut lebih adil dan selamat kerana teks asal yang bertulisan Jawi tidak dapat dirujuk.

Ketiga, tindakan Raja-Raja dibaca melalui prinsip amanah dan syura. Hak Kedah tidak diperjuangkan oleh Sultan Kedah seorang diri; ia direservasi atau dipelihara atas konsensus secara kolektif. Pada 14 September 1956, peguam Raja-Raja memaklumkan Suruhanjaya Perlembagaan, atas arahan, bahawa cadangan Raja-Raja mengenai Negeri Selat "*is not to derogate from the rights or position of His Highness the Sultan of Kedah*" iaitu tuntutan hak Kesultanan Kedah ke atas wilayah pulau dan Seberang Perai tidak terjejas walaupun Pulau Pinang menyertai Persekutuan sebagai sebuah negeri... (Federation of Malaya Constitutional Commission, 1956, f. 342). Lapan hari kemudian, Raja-Raja menegaskan secara bertulis bahawa pandangan mereka "*do not derogate from any claim which His Highness the Sultan of Kedah may wish to make*" (Colonial Office, 1956, f. 29, perenggan 4). Jadual Keempat ialah penzahiran reservasi iaitu jaminan yang diberikan sebelum itu dalam teks yang mengikat.

Keempat, rekod British diuji terhadap tafsiran itu, bukan sebaliknya. Pegawai Colonial Office menulis minit mereka untuk membela kedudukan Pulau Pinang dan Seberang Perai. Apabila Sultan Badlishah membangkitkan kedudukan Pulau Pinang pada Oktober 1956, R. W. Newsam mencatat keperluan menimbang "*what safeguards should be inserted in the constitution*", dan jawapan yang diarahkan untuk disampaikan kepada Baginda ialah bahawa perkara itu "*must be left for consideration at a later date*" (Colonial Office, 1956, ff. 15, 22). Tuntutan Kedah tidak ditolak atas meritnya; ia ditangguhkan. Lapan bulan kemudian, rekod pejabat yang sama menunjukkan bahawa triti berkenaan Kedah diasingkan untuk dipelihara secara nyata. Niat pegawai sebuah kuasa asing bukan ukuran tafsiran; yang ditafsir ialah terma yang dipersetujui antara pihak berdaulat.

Kelima, asas Perlembagaan menyokong kesimpulan yang sama. Perkara 181(1) memelihara kedaulatan, prerogatif, kuasa dan bidang kuasa Raja-Raja sebagaimana yang telah ada dan dinikmati. Perlembagaan dibina di atas kedaulatan Raja-Raja yang sedia ada (Wan Ahmad Fauzi Wan Husain, 2021a, 2021b), dan hak triti Sultan Kedah termasuk dalam warisan itu.

Akhirnya, hakikat bahawa Kedah tidak mendesak penilaian semula selama beberapa dekad tidak melupuskan haknya. Dalam kerangka watan, budi bicara seorang Raja untuk tidak menguatkuasakan haknya ialah kebijaksanaan, bukan pelepasan (Wan Ahmad Fauzi Wan Husain, 2026a, hlm. 214). Hak triti berakhir hanya melalui persetujuan pihak-pihaknya atau atas alasan undang-undang, dan pada 1957 semua pihak memilih untuk memeliharanya.

Kesimpulan

Jadual Keempat Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1957 bukan catatan sampingan. Ia mengandungi lima syarat yang meneruskan obligasi Perkara II dan III Triti 1869 pada dan selepas Hari Merdeka, mencirikannya sebagai obligasi pihak yang mentadbir Pulau Pinang, dan menyerahkan cara penunaianya kepada Perkara 167 Perlembagaan.

Intipati yang dibawa oleh Jadual itu ialah intipati Triti 1869 sendiri: pegangan dan pentadbiran bersyarat atas bayaran berterusan, dengan hak milik asal dan kedaulatan berbaki kekal pada Kesultanan Kedah. Kesan perundangannya ada lima. Obligasi triti diteruskan dengan penanggung baharu. Kedah memperoleh kedudukan langsung sebagai pihak kepada Perjanjian 1957. Obligasi itu terus hidup walaupun pegangan Ratu berakhir, kerana pentadbiran wilayah diletakkan semula pada Persekutuan dan Negeri Pulau Pinang dengan balasan. Perkara 167(7) berdiri sebagai obligasi perlembagaan yang berterusan. Dan seluruh susunan itu dibuat untuk kepentingan Kedah, kerana tiada pihak lain yang mendapat manfaat daripadanya.

Bagi Kedah, kepentingan Jadual Keempat terletak pada tiga perkara. Ia punca perlembagaan bagi hak terhadap “the like annual payments”, iaitu bayaran daripada jenis yang serupa dan bukan jumlah yang sama, yang kuantumnya tertunggak sejak 31 Ogos 1957. Ia punca bagi obligasi Negeri Pulau Pinang berkenaan makam diraja di Kota Perai dan Sungai Muda. Dan ia bukti bertulis, dalam instrumen yang dimeterai oleh Sultan Kedah sendiri, bahawa asas triti pegangan itu tidak dipadamkan oleh kemerdekaan. Penyelesaiannya menghendaki rundingan dan satu perjanjian antara Kedah dengan Persekutuan dan Pulau Pinang, dan Jadual Keempat ialah asas bagi rundingan itu.

Rujukan

- Allen, J. de V., Stockwell, A. J., & Wright, L. R. (Eds.). (1981). *A collection of treaties and other documents affecting the states of Malaysia 1761–1963* (Vol. 1). Oceana Publications.
- Colonial Office. (1956). *Memorandum on the Settlements for the Constitutional Commission, Malaya* (FED 36/591/08; CO 1030/135). The National Archives, Kew, United Kingdom.
- Colonial Office. (1957). *Draf Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1957 dan minit Bahagian Undang-Undang, Jun 1957* (CO 1030/745). The National Archives, Kew, United Kingdom.
- Federation of Malaya Agreement, 1957. (1957, 5 Ogos). Naskhah yang ditandatangani (DO 118/140). The National Archives, Kew, United Kingdom.
- Federation of Malaya Constitutional Commission. (1956). *Hearing of counsel on behalf of Their Highnesses the Rulers held in the Executive Council Chamber, Maxwell Road, Kuala Lumpur, on Friday and Saturday, 14th and 15th September, 1956* (CO 889/1, ff. 311–342). The National Archives, Kew, United Kingdom.
- Federation of Malaya Independence Act 1957, 5 & 6 Eliz. 2, c. 60 (UK).
- Foreign Office. (1868). *Treaty entered into between Sir Harry St George Ord and the Commissioners of the King of Siam, with the consent of Phya Sayburee Yang de Per Tuan of Quedah*, 21 Mac 1868 [tidak diluluskan] (FO 93/95/4). The National Archives, Kew, United Kingdom.
- Lennox-Boyd, A. (1957, 12 Julai). *Federation of Malaya Independence Bill: Second reading. Parliamentary Debates (Hansard), House of Commons, 573*, kol. 635–636. Salinan dalam CO 1030/485, f. 296, The National Archives, Kew, United Kingdom.

Law, Policy, and Social Science

مجلة القانون والسياسة والعلوم الاجتماعية

E-ISSN: 2948-3964, Vol. 5, No. 1, 2026, pp. 158-169

- Perlembagaan Persekutuan (Cetakan Semula, sebagaimana pada 15 Oktober 2020). (2020). Pesuruhjaya Penyemak Undang-Undang, Malaysia.
- Wan Ahmad Fauzi Wan Husain. (2017). *Konsep kedaulatan watan: Suatu pengenalan*. Majlis Ittihad Ummah.
- Wan Ahmad Fauzi Wan Husain. (2018). *Kedaulatan Raja-Raja Melayu: Jurisprudens, governans & prinsip Perlembagaan Persekutuan*. Abad Sinergi Sdn. Bhd.
- Wan Ahmad Fauzi Wan Husain. (2021a). *Yang di-Pertuan Agong: Kedaulatan, prerogatif dan amalan*. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Wan Ahmad Fauzi Wan Husain. (2021b). Watanic jurisprudence: Articulating the legitimate elements of the basic structure of the Federal Constitution. *IIUM Law Journal*, 29(1), 1–28. <https://doi.org/10.31436/iiumlj.v29i1.650>
- Wan Ahmad Fauzi Wan Husain. (2022). *Kedaulatan Malaysia governan utama negara*. Abad Sinergi Sdn. Bhd. dengan kerjasama Penerbit UMP.
- Wan Ahmad Fauzi Wan Husain. (2024). An introduction of colonial framework from watanic jurisprudence analysis: A case study on the Malay States. *BITARA International Journal of Civilizational Studies and Human Sciences*, 7(4), 288–300.
- Wan Ahmad Fauzi Wan Husain. (2026a). Pengaruh pemerintah Johor dalam penyelesaian krisis dalaman Negeri Sembilan pada abad ke-19: Pemerhatian awal. *BITARA International Journal of Civilizational Studies and Human Sciences*, 9(3), 209–222. <https://bitarajournal.com/index.php/bitarajournal/article/view/948>
- Wan Ahmad Fauzi Wan Husain. (2026b, 5 Januari). British tiada hak memindahkan wilayah Pulau Pinang pada 31 Ogos 1957. *Dewan Masyarakat*. <https://dewanmasyarakat.jendeladbp.my/2026/01/05/34492/>
- Wan Ahmad Fauzi Wan Husain. (2026c, 13 Julai). Analisis Jurisprudens Watan: Kedaulatan berbaki Kesultanan Kedah ke atas Pulau Pinang kekal terpelihara. *Dewan Masyarakat*. <https://dewanmasyarakat.jendeladbp.my/2026/07/13/38592/>
- Wan Ahmad Fauzi Wan Husain. (2026d, 13 Julai). Muktamad segera isu bayaran kepada Kedah. *Utusan Malaysia*. <https://www.utusan.com.my/rencana/2026/07/muktamad-segera-isu-bayaran-kepada-kedah/>

**Disclaimer: The facts and opinions in all articles published in LPS Journal are solely the personal views of the respective authors. Authors are responsible for all content in their article(s), including the accuracy of facts and statements, the citation of sources, and related matters. LPS Journal disclaims any liability for violations of other parties' rights or for any damage arising from the use or application of any content in this journal.*